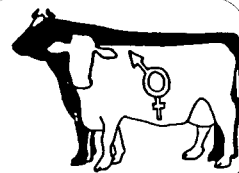

טיפוח • פוריות

ישיבת ועדת הטיפוח ביום ד' 30.1.02 המסקנות וההחלטות בנושא CVM

לאחר הצגת הנושא על ידי יו"ר הוועדה דר' חיים שטורמן באמצעות מצגת מקיפה, נפתח הדיון המסכם בהשתתפות ערה מצד רב הנוכחים, שבסיכומו הוצגו המסקנות המתבקשות ונתקבלו בהצבעת חברי הוועדה, כדלקמן:

1. לערוך בדיקות לפרים.
 - 1.1 בדיקת פרי הלוח הנפוצים היום ואלה שיהיו נפוצים בלוח 2002, כ-15 עד 20 פרים.
 - 1.2 בדיקת אבות וסבים לפרות ועגלות בעלי שכיחות גבוהה בעדר לנשאות CVM, כ-20 פרים. ביחד כ-30 עד 40 פרים; במחיר 300 ש"ח לבדיקה, ובס"ה 10,000 – 15,000 ש"ח.
2. על פי הממצאים – הנושא יטופל באמצעות הדפסת מדבקות לכרטיסי הפרות החשודות בנשאות לגן, או בעזרת המסופונים.
3. המשך ההזרעה בפריים נשאי CVM בליווי הנחיות מתאימות.
4. הזרעת עתודות רק עם זרמת פריים לא-נשאים, או עם לקיחה בחשבון שמפר נדיר רק אחד מכל שני עגלים יהיה נקי מ-CVM.
5. בטרם היערכות מספקת לא נוציא עגלים קנויים בני נשאים. פר שיהיה פר לוח – ייבדק ויפורסם ברבים.

אל תפחד מפגמים גנטיים כמו CVM... אלא שלוט בהם

תרגום מאמר של פרופ' קנט וייגל, אוניברסיטת ויסקונסין NAAB (וגם יועץ של WWS)

CVM על ידי מניעת הזרעה בשארות.
● השני, על ידי מניעת כניסת בהמות רביה נשאים, על ידי בדיקת פריים נבחנים, פריים צעירים ועתודות.

ההשפעה הכלכלית של CVM על הממשק מחושבת כך: כאשר שני נשאים מזדווגים, רבע מהולדות יהיו נגועים, מחציתם יהיו נשאים ורבע נקיים. בין הנגועים, רק חלק מזערי ימותו בסוף ההריון, חלקם ימותו מיד והפרה פשוט תחזור לדרוש, וחלקם – הפרה תפיל במשך ההריון.

יש בדיקה פשוטה המבדילה בין נשאים ושאינם נשאים. מכיון שכל אגודות ההזרעה בארה"ב בודקות את הפריים העובדים, לרפתן

נראה שכל פעם תוקפת אותנו מחלה גנטית חדשה. בגזע ההולשטיין מוכרים לנו פגמים רבים כמו טלף-הפרד, BLAD ועוד פגמים פחות מפורסמים. עתה אנו מתמודדים עם פגם ה-CVM, עם גן רצסיבי בלתי רצוי שנראה שגורם לתמותת ולדות, הפלות ותמותת עוברים.

התקדמות מדע הביולוגיה המולקולרית פשוט מאפשרת לזהות מחלות (פגמים) שקודם ייחסו אותן למזל רע או לממשק גרוע. למשל, BLAD זוהה כמחלה גנטית ולא כמחלת שלשול בשל ממשק וכך יהיה גם גורלו של הפגם CVM. כשם שאנו מצויידים טוב יותר לזהות את המחלות, אנו מסוגלים יותר טוב להתמודד איתן, וזאת בשני אופנים:

- האחד, למנוע את ההשפעה הכלכלית של

הסיבה היא שעלול להיות מחיר יקר מאד לאיבוד משפחות הצמרת בתכנית הטיפוח. משפחות אלה יכולות לשאת גנים רבים אחרים מועילים מאד. לכן, אל בהלה. בעבר השתמשנו בפרים שנשאו ונושאים גנים שליליים, חלקם התגלו וחלקם "עוד יתגלו". יש הזדמנות לגלות את הגן הנוכחי על ידי מבחן DNA ותוך כמה שנים מספר פרי CVM תהיה מינימלית. לכן אין מה לדאוג אם נוצרו עוד כמה נקבות נשאות.

מה תפקידן של אגודות ההזרעה בשליטה על CVM ומחלות גנטיות אחרות?

כל פר צעיר שנכנס לפריה נבדק לסוללה של מבחנים גנטיים ואם נמצא חיובי, הוא נפסל עוד בטרם הופצה זרמתו כפר צעיר. בפריות לא ישחטו פרים בהמתנה או נבחנים ולכן יש להניח שבשלוש השנים הקרובות השכיחות של פרי CVM לא תרד כל כך מהר, אך מאז שפרים צעירים ייכנסו רק אם ייבדקו ויימצאו שליליים, השכיחות תרד באופן דרמטי ואחרי כן תרד השכיחות בעדר הנקבות.

בסיכום, הנה הנקודות העיקריות בנוגע ל-CVM:

1. אל בהלה. הגן היה איתנו מאז ומעולם. רק המבחן חדש. לכל חיה יש גנים לא-רצויים, רק לא גילינו אותם. עשינו התקדמות טובה בעבר למרות ה-CVM ונעשה התקדמות אפילו טובה יותר בעזרת כלים מודרניים שבעזרתם נסלק גנים לא-רצויים.

2. המפתח למניית השפעת CVM על העדר הוא למנוע הזרעה בפרים נשאים על פרות שאביהן או סביהן הם נשאים.

3. המפתח למניעת התפשטות פגמים גנטיים כמו CVM הוא לבדוק פרים צעירים בכניסתם לתכנית הטיפוח. תוך כמה שנים בדיקה זאת תוריד את נוכחות הגן לרמה זניחה.

לא כדאי לבזבז זמן וכסף כדי לבזבז על בדיקת פרותיו. פשוט צריך למנוע הזרעה בקרבת דם (הערה: המצב בישראל הוא טוב לאין ערוך ונעשה כך כ-12 שנים באופן אוטומטי ע"י המסופונים. ח.ש.). בעדר גדול דבר זה מצריך תוכנה גדולה המצריכה להתחשב במצב ה-CVM של הפרים. מצב זה עשוי להוריד את אחוז הפרות הנשאות בעדר.

טבלה 1. אחוז מקרי המוות מתמותת עוברים, הפלות ותמותה בהמלטה כתוצאה מ-CVM, לפי אחוז נשאות CVM בעדר שלא עושה שום מאמץ למניעת זיווג נשאות בפרים נשאים.

תמותה מ-CVM, %	הנשאות בעדר, %
0.06	5
0.25	10
0.56	15
1.0	20
1.5	25

טבלה 2. אחוז תמותה עקב CVM, בעדר שבודק שושלת בשתי רמות כדי למנו הכלאות בשארים חשודים ב-CVM.

רמה 2		רמה 1		נשאות בעדר %
אם אב הפרה או אב אם הפרה נשאים	אם אב הפרה נשא	אם אב הפרה נשא	אם אב הפרה נשא	
0.02	0.03	0.03	0.03	5
0.06	0.13	0.13	0.13	10
0.14	0.28	0.28	0.28	15
0.25	0.50	0.50	0.50	20
0.39	0.78	0.78	0.78	25

(הערה: תכנית המדבקות של ספר העדר בדקה לפי התכנית השניה ומצאה כ-4,000 בהמות בישראל. ח.ש.) כאשר משווים את התוצאות, כל טור חצה את התוצאות של קודמו.

מדוע לא פשוט להפסיק להזריע בפרים CVM?

המאמר פורסם בגיליון נובמבר של Hoard's Dairyman. תרגום: דר' חיים שטורמן.

